

Keskustelualoite KA 7/2021 vp

Pekka Aittakumpu kesk ym.

Keskustelualoite suomen kielen asemasta

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvosto ja ministeriöt muuttavat sähköpostiosoitteitaan englanninkielisiksi. Tämä tuore muutos on herättänyt keskustelua suomen kielen asemasta ja saanut myös kritiikkiä muun muassa Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijoilta.

Aikaisemmin oikeusasiamies on moittinut Liikenne- ja viestintäviraston käyttämää oheisnimeä "Traficom" siitä, että julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen tahon nimeäminen pelkällä vieraalla kielellä ei ole hyvää hallintoa ja kielellisiä oikeuksia koskevan sääntelyn mukaista.

Myös valtioneuvoston sähköpostiosoitteiden muuttaminen englanninkielisiksi on ongelmallinen kielilain näkökulmasta, koska sen mukaan viranomaisen tulee tarjota palvelunsa kansalliskielillemme suomeksi ja ruotsiksi.

"Valtion viranomaiset toimivat ensisijaisesti oman maan kansalaisia ja omaa yhteiskuntaa varten", toteaa Kotimaisten kielten keskuksen nimistönhuoltaja Ulla Onkamo lehtihaastattelussa.

Elämme aikaa, jossa englannin kielen asema kasvaa erityisesti suomen kielen aseman kustannuksella. Tämä heikentää suomen kielen käyttöä ja myös lisää eriarvoisuutta. Palvelujen tulee olla kielellisesti saavutettavissa niin verkossa kuin muuallakin.

Englannin kieli on käyttökelpoinen muun muassa kansainvälisissä yhteyksissä ja sen osaaminen on tärkeää. Silti sen varjolla ei pidä rapauttaa äidinkieltemme asemaa. Tällaisesta rapautumisesta on esimerkkinä vaikkapa erilaisten nimikkeiden käyttö englanninkielisinä, vaikka suomenkielinen nimike olisi selkeämpi ja ymmärrettävämpi.

Erityisesti julkista hallintotehtävää hoitavien viranomaisten tulisi käyttää viestinnässään kansalliskieliamme ja kantaa osaltaan myös vastuuta niiden asemasta.

Äidinkielen oppiminen ja omaksuminen varhaisimmasta lapsuudesta alkaen on ihmisen kasvulle ja kehitykselle tärkeää. Nykyisin lapset ja nuoret viettävät yhä enemmän aikaa verkossa, jossa englannin kieltä käytetään paikoin hyvin vahvasti kansalliskieltemme tilalla. Samaan aikaan asiantuntijat ovat huolissaan lasten ja nuorten lukutaidosta, jolla on yhteys kaikkeen oppimiseen.

Opetushallitus toteaa julkaisussaan Oma kieli — oma mieli: "Oma kieli, äidinkieli, on sydämen, tunteiden, identiteetin ja ajattelun kieli. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan."

Keskustelualoite KA 7/2021 vp

Suomen kansan ja valtion vaiheissa kielipolitiikalla on ollut valtava merkitys. Kansallisen heräämisen ja itsenäisyyden tavoittelemisen aikoina keskeisenä välineenä oli suomen kielen vaaliminen ja edistäminen. Suomi haluttiin niin hallinnon kuin tieteen ja taiteen kieleksi.

Nyt kehitys on päinvastainen, kun esimerkiksi maamme yliopisto-opinnoissa englanti on paikoin kasvattanut asemaansa ainoana kielivaihtoehtona. Englannin kieli päättyy jopa valtioneuvoston ja ministeriöiden viestintään.

Suomen kielen lautakunta kiinnitti tähän kiihtyneeseen kehitykseen huomiota jo vuonna 2018: "Suomen kielen käyttöalan yhä nopeampi kaventuminen uhkaa mitätöidä kahden vuosisadan mittaisen määrätietoisien työn, jolla on luotu suomen kielelle asema yhteiskunnan kaikilla aloilla käytettynä ja toimivana kielenä."

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun suomen kielen asemasta.

Keskustelualoite KA 7/2021 vp

Helsingissä 20.9.2021

Pekka Aittakumpu kesk
Aki Lindén sd
Hannu Hoskonen kesk
Juha Mäenpää ps
Veijo Niemi ps
Markus Mustajärvi vas
Hanna-Leena Mattila kesk
Merja Kyllönen vas
Hanna Huttunen kesk
Mikko Savola kesk
Arto Pirttilahti kesk
Ari Torniainen kesk
Anne Kalmari kesk
Hannakaisa Heikkinen kesk
Markus Lohi kesk
Katri Kulmuni kesk
Mikko Kinnunen kesk
Pasi Kivisaari kesk
Jani Mäkelä ps
Ritva Elomaa ps
Olli Immonen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Joonas Könttä kesk
Mikko Kärnä kesk
Tuomas Kettunen kesk
Wille Rydman kok
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Antero Laukkanen kd
Ano Turtiainen vkk
Atte Harjanne vihr